

SAMBAND SVEITARFÉLAGA
Á SUÐURNESJUM

Skógarbraut 945 • 235 Reykjanesbær • Kt. 640479-0279
Sími 420 3288 • Fax 421 3766 • Netfang sss@sss.is

Alþingi
Erindi nr. P 140/282
komudagur 21.11.2011

Umhverfis- og samgöngunefnd Alþingis
Austurstræti 8 – 10
150 Reykjavík

b/t. Kristín Einarasdóttir. (kristine@althingi.is)

Efni: Umsögn um lagafrumvarp á 140. löggjafarþingi um fólks- og farmflutninga á landi (einkaleyfi) – 192. mál.

Í umræðuskjali um almenningsamgöngur sem lagt var fram á fundi með atvinnuþróunarfélögum sveitarfélaga í maí 2010 má m.a. lesa;

„Efling samgangna hefur verið ofarlega á dagskrá stjórnvalda í fjölda ára enda eru öflugar samgöngur taldar ein af undirstöðum í verðmætasköpun þ.m.t. í hagvexti. Öflugar almenningsamgöngur eru hluti þess verkefnis og liður í markmiði samgönguáætlunar um styttingu ferðatímans m.a. til höfuðborgarsvæðisins.“

Í stefnumótum samgöngu- og sveitarstjórnarráðuneytisins/ráðherra í almenningsamgöngum segir m.a.; „Samgöngu- og sveitarstjórnarráðuneytið mun taka upp viðræður við landshlutasamtök sveitarfélaga með það að markmiði að þau taki að sér almenningsamgöngur á sínu svæði. Samtökin verði hvött til að stofna samgöngufélög um málið.

Lögd verði áhersla á að þar sem stjórnvöld taka þátt í að greiða fyrir samgöngur verði gerð skuldbinding um vaxandi notkun umhverfisvænna orkugjafa.“

Eins og segir í skýringum með lagafrumvarpi þessu er tilgangur með lögunum að færa skipulagningu almenningsamgangna til landshlutasamtaka sveitarfélaga en lúti yfirumsjón Vegagerðarinnar.

Undanfarna áratugi hefur skort á skipulag í almenningsamgöngum á landi sem skýrist best á því að sérleyfum hefur verið úthlutað til skamms tíma í senn og oft verið framlengt frá ári til árs vegna þess að stefnu hefur skort.

Með þessum breytingum er verið að stíga stórt skref fram á við í skipulagningu almenningsamgangna með því að færa skipulagsvaldið til landshlutasamtaka sveitarfélaganna. Með því geta þau skipulagt sem eina heild allar almenningsamgöngur innan síns landshluta og náð með því fram hagkvæmustu kostunum á hverjum tíma til hagsbóta fyrir umhverfið og íbúana. Þessi lagabreyting tefur ekki eða raskar á nokkurn hátt heildar endurskoðun laga um almenningsamgöngur sem er í gangi í Innanríkisráðuneytinu, heldur er skref í rétta átt.

Samkeppni er oft af hinu góða en á því geta verið mörk eins og í þessu tilfalli. Víða háttar þannig til að ein sérleyfisleið eða leggur innan ákveðins landshluta er mögulega hægt að reka með hagnaði og kynni því að bjóða upp á samkeppni á þeirri leið. Þar má t.d. nefna eftirfarandi leiðir: Reykjavík – Selfoss; Reykjavík – Akranes; Reykjavík – Flugstöð Leifs Eiríkssonar. Fleiri leiðir kunna að standa undir sér án stuðnings frá hinu opinbera. Ef taka á út einstaka leggi og opna þá fyrir óheftri samkeppni á þeim forsendum að þeir standi undir sér, er búið að útiloka þann möguleika sveitarfélaganna á hverju svæði að skipuleggja

SAMBAND SVEITARFÉLAGA Á SUÐURNESJUM

Skógarbraut 945 • 235 Reykjanesbær • Kt. 640479-0279
Sími 420 3288 • Fax 421 3766 • Netfang sss@sss.is

almennings­samgöngur sem eina heild og ná fram hagkvæm­stu lausnum sem í boði eru fyrir allt svæðið.

Á sama hátt mætti spyrja: Af hverju eru ekki boðnar út strætisvagnleiðirnar Hafnarfjörður – Hlemmur leið 1 og Breiðholt – Miðbær leið 3, þar sem ljóst er að þær leiðir kunna að standa undir sér og hægt væri að hafa samkeppni á þeim leiðum?

Vegagerðin hefur ákveðið verð á öllum sérleyfisleiðum og því er ekki um það að ræða að einstakur sérleyfis- eða einkaleyfishafi geti ákveðið verð og látið farþega á einhverri ákveðinni leið niðurgreiða fyrir aðra farþega. Samræmis er gætt í verðlagningu á öllum leiðum þar sem tekið er mið af vegalengdum og þjónustustigi sem í boði er.

Ef opnað verður fyrir ákveðnar leiðir eins og t.d. þær sem nefndar eru hér að ofan er trúlegt að tveir stórir aðilar keppi um farþegana eins og nú gerist á leiðinni Reykjavík – Flugstöð Leifs Eiríkssonar, **en það heitir fákeppni en ekki samkeppni**. Fákeppni hefur aldrei gagnast viðskiptavininum af þeirri einföldu ástæðu að á slíkum markaði myndast verð ekki af samkeppnisgrunni. Það er því rangt að tala um samkeppni á þeirri leið eins og gert hefur verið.

Ef aftur á móti ætti að vera samkeppni á þessari leið, þarf ISAVIA að opna fyrir fleiri fyrirtæki sem hefðu sambærilega aðstöðu og þau tvö fyrirtæki sem eru þar nú. Allir sem þekkja til í Flugstöð Leifs Eiríkssonar sjá að sú aðstaða er ekki fyrir hendi, sérstaklega ekki utan dyra. Fyrir utan flugstöðina er ekki aðstaða nema fyrir eitt fyrirtæki með góðu móti. Eins og það er í dag, er stórkostleg hættu fyrir farþegana vegna þess að tvö fyrirtæki eru þar sem eitt var áður og því þurfa öllum stórra rútbíla að bakka ítrekað innan um fjölda farþega. Aðstaða fyrir fleiri fyrirtæki við núverandi aðstæður eru því ekki fyrir hendi.

Á Suðurnesjum hefur verið byggt upp heildstætt samgöngukerfi og með þessum breytingum á lögunum væri hægt að stíga skrefið til fulls og skipuleggja svæðið enn betur. Framtíðin í því er að tengja Suðurnesin við höfuðborgarsvæðið með tengingu við strætó en forsendan fyrir því er að hægt sé að hafa alla skipulagningu á einni hendi.

Í öllum hinum vestræna heimi er meginreglan sú að almennings­samgöngur eru á hendi sveitarfélaga eða hins opinbera í einhverri mynd. Lestarsamgöngur og rútusamgöngur milli byggðalaga, bæja, borga, flugstöðva og innan landshluta eru skipulagðar sem heild. Það næst aldrei ef taka á út einstaka leggi og láta óheft markaðssjónarmið ráða á þeim en láta sveitarfélögin eða hið opinbera sjá um að halda úti samgöngum á þeim leggjum sem fyrirtækin hafa ekki áhuga á.

Samband sveitarfélaga á Suðurnesjum mótmælir því harðlega og vísar á bug að verið sé að veita sveitarfélögum eða samtökum þeirra heimild til að koma í veg fyrir samkeppni. Útboð á akstri á Suðurnesjum tryggir eðlilega samkeppni og kemur í veg fyrir einokun. Þá bendir ráðaneytið á stofnun Samgöngufélags landshlutasamtaka til að tryggja hagsmuni svæðanna.

Í dag eru 9 brottfarir frá Suðurnesjum til Reykjavíkur virka daga og 10 frá Reykjavík. Um helgar eru 5 brottfarir frá hvorum enda, alls Með því að taka út Flugrútuna úr kerfinu en hún er eina leiðin sem stendur undir samkeppni, þá vildi enginn keyra í Voga, eða Grindavík, ekki í Reykjanesbæ, Sandgerði eða Garð. Þjónustustigið mun hrynja og heildar brottförum til og

SAMBAND SVEITARFÉLAGA
Á SUÐURNESJUM

Skógarbraut 945 • 235 Reykjanesbær • Kt. 640479-0279
Sími 420 3288 • Fax 421 3766 • Netfang sss@sss.is

frá Suðurnesjum fækka úr 105 í 76 á viku eða um 30%. Það er ekki í samræmi við þau markmið sem áður er minnst á.

Fulltrúar Sambands sveitarfélaga á Suðurnesjum óska eftir því að koma á fund Umhverfis- og samgöngunefndar Alþingis til að skýra frekar út sjónarmið Sambands sveitarfélaga á Suðurnesjum.

Með vinsemd

F.h. Sambands sveitarfélaga á Suðurnesjum.

Berglind Kristinsdóttir, framkvæmdastjóri